

Uvod u javno zdravlje

Prof. MUDr. Martin Rusnák, Csc

FZaSP Trnavski univerzitet, Trnava, R.Slovačka

rusnakm@truni.sk

Ciljevi predmeta

- Upoznavanje sa obimom studija i pojedinim predmetima
- Objasniti položaj zdravstvenog radnika u javnom zdravlju i mogućnosti delovanja
- Definisati uslove za studije

Šta je javno zdravlje

- **Public Health** - javno zdravlje
- Komunalna higijena - stariji pojam
- **Social Medicine** - socijalna medicina

European Public Health

- Dimenzije javnog zdravlja u Evropskoj uniji
- **New Public Health** - Novo javno zdravlje, prošireni koncept javnog zdravlja, koji se postepeno usvaja u EU

OSNOVNA PODELA ZDRAVSTVENIH OBLASTI

- Osnovne biomedicinske
- Kliničke biomedicinske
- Javno - zdravstvene

Osnovne biomedicinske

- Proučavaju zakonitosti živih materija na nivou sistema, organa, ... molekula
- Metoda : laboratorijski eksperiment

Kliničke

- Postavljanje dijagnoze i lečenje
- Metoda : posmatranje, studija slučaja, iskustvo, laboratorijsko ispitivanje i kontrolisani eksperiment

Javno - zdravstvene

- Osnovni zdravstveni problemi zajednice i postupci za njihovo savladavanje
- Metoda : demografska, epidemiološka, sociološka, ...

Razvoj saznanja

- Poremećaj životne i socijalne sredine: stari vek
- Oboljenja čoveka
- Oštećenja organa: srednji vek
- Oštećenja tkiva
- Oštećenja ćelija: mikroskop
- Oštećenja ćelijskih struktura: elektronski mikroskop
- Oštećenja molekula: hemija
- (Oštećenja atoma): fizika

Javno zdravlje i zdravstvo u zakonodavstvu Republike Slovačke:

**355 zakon iz 21. juna 2007.
o zaštiti, podršci i razvoju javnog
zdravlja i izmeni i dopuni nekih
zakona**

Javno zdravstvo i zdravlje

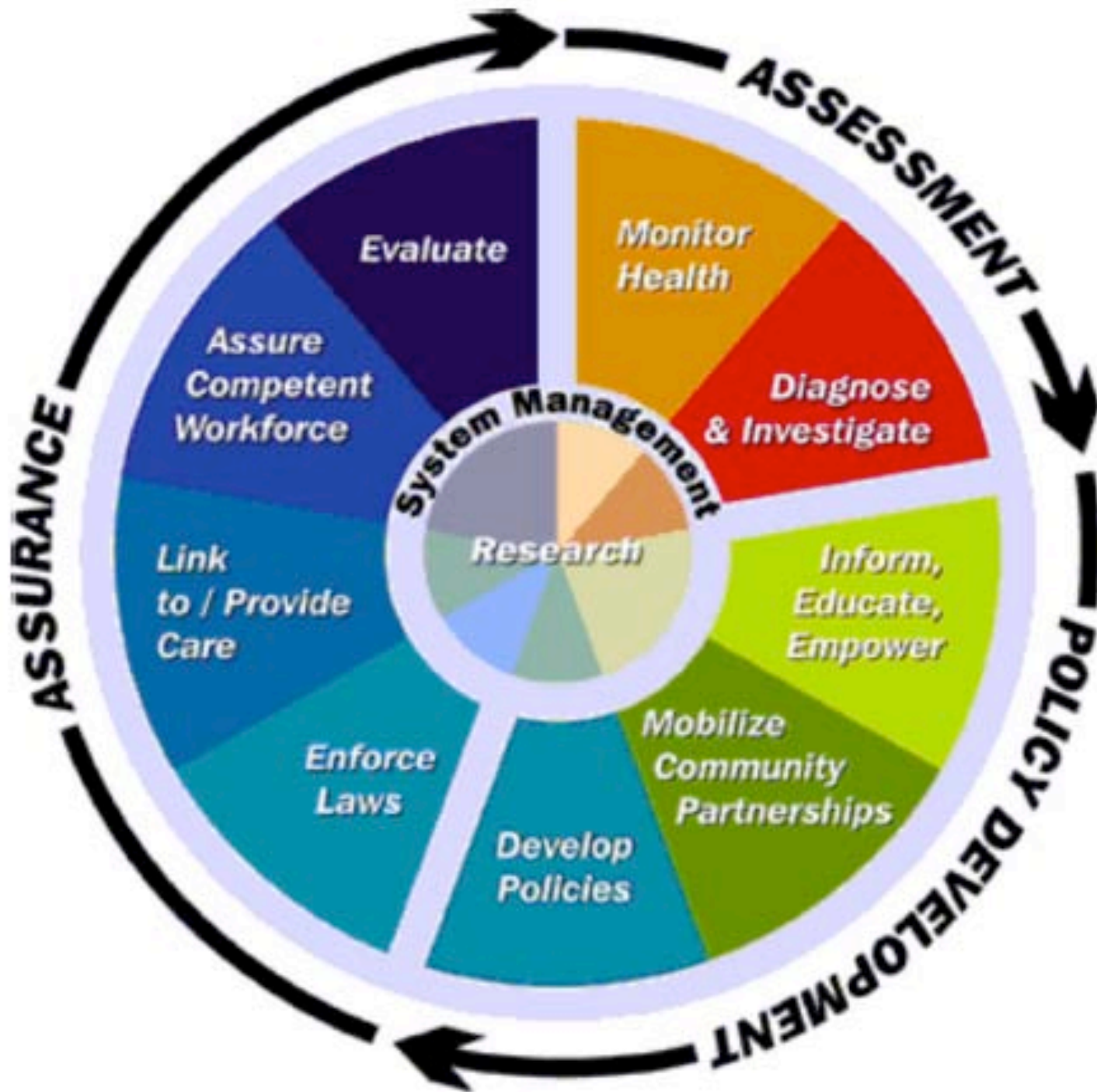
- **Javno zdravstvo** je sistem koji je usmeren na zaštitu, podršku i razvoj javnog zdravlja
- **Javno zdravlje** je nivo zdravlja društva (zajednice), koji odgovara nivou pružene zdravstvene nege, zaštite i podrške i ekonomskom nivou društva

Uloge javnog zdravstva

- Prevencija bolesti i drugih poremećaja zdravlja
- Zdravi životni uslovi i zdravi radni uslovi
- Zaštita zdravlja od buke, infrazvuka, vibracija i elektromagnetnog zračenja u životnoj sredini
- Zaštita zdravlja na radu
- Zaštita od zračenja
- Vanredne situacije
- Državni zdravstveni nadzor

Funkcije Javnog zdravstva

- Kako ih definiše američki Center for Disease Control and Prevention (<http://www.cdc.org/phfunctions/public.htm>)
- **Vizija:** Healthy People in Healthy Communities
Zdravi ljudi u zdravom društvu
- **Misija:** Promote Physical and Mental Health and Prevent Disease, Injury, and Disability
- Promocija fizičkog i mentalnog zdravlja i prevencija bolesti, povreda i invaliditeta (nesposobnosti)

Javno zdravljje

- Sprečava epidemije i širenje bolesti
- Štiti od rizika iz životne sredine
- Sprečava povrede
- Razvija i podržava zdravo ponašanje (zdravi stilovi života)
- Odgovara na katastrofe i pomaže zajednici u otklanjanju posledica
- Obezbeđuje kvalitet i dostupnost zdravstvenih usluga

Osnovne usluge javnog zdravstva

- Prati zdravstveno stanje sa ciljem identifikacije problema koje ima zajednica u oblasti zdravlja
- Dijagnostikovati i istražiti zdravstvene probleme i zdravstvene rizike u zajednici
- Informisati, edukovati i jačati ljude u vezi problematike zdravlja
- Pokrenuti partnerstva u zajednici sa ciljem identifikacije i rešavanja problema u vezi sa zdravljem
- Pripremiti strategije i planove, koji podržavaju nastojanja pojedinaca i zajednice u oblasti zdravlja
- Promeniti zakone i uredbe koji štite zdravlje i osiguravaju bezbednost

Osnovne usluge javnog zdravstva

- Upućivati ljude na potrebne lične zdravstvene usluge i obezbediti pružanje zdravstvene nege kada nije dostupna na drugi način
- Obezbediti kompetentnu radnu snagu u javnom zdravlju i ličnoj zdravstvenoj nezi
- Proceniti efikasnost, dostupnost i kvalitet zdravstvenih usluga orjentisanih na osobu ili na stanovništvo (populacija)
- Istražiti nove načine i inovativna rešenja zdravstvenih problema

Novo javno zdravlje

Novo javno zdravstvo

- Klasično javno zdravlje
  - Prevenција bolesti, povreda, invaliditeta i smrti
  - Razvoj i podrška zdravoj životnoj sredini i zdravim uslovima za današnju i buduće generacije

Novo JZ

- Prevenција bolesi, povreda, invaliditeta i smrti
- Razvoj i podrška zdravoj životnoj sredini i zdravim uslovima za današnju i buduće generacije
- Ukupna zdravstvena politika
- Podela resursa
- Organizacija, menadžment i pružanje zdravstvene nege
- Sistemi zdravlja i zdravstva

Ciljevi nastave

- Steći znanja
- Učvrstiti sposobnosti
- Razjasniti i učvrstiti vrednosti i stavove
- Učvrstiti veštine

Znanja o

- Društvu (zajednici) i zdravlju
- teoriji zdravlja i bolesti
- Sistemi zdravstvene nege i zdravstva
- sistemi zdravstvene nege u R. Slovačkoj, u istoriji, stanje u perspektivi

Sposobnosti

- Osnove merenja zdravstvenog stanja i korišćenje rezultata za procenu potreba zdravstvene nege
- Sposobnost kritičkog procenjivanja i tumačenja stručne literature
- Razumevanje osnovnih zdravstvenih programa
- Osnovne metode menadžmenta u zdravstvu
- Principi naučnog mišljenja

Vrednosti i stavovi

- Primeniti hrišćanske vrednosti u širem konceptu humanog pristupa i usluga zdravim i bolesnima bez obzira na pol, rasu, poreklo, imovinsko stanje i druge moguće karakteristike
- Razumeti čoveka i društvo kao objekat i subjekat zdravlja i zdravstvene nege
- Razumeti široka ljudska shvatanja delovanja zdravstvenih radnika u javnom zdravstvu
- Preuzeti adekvatnu odgovornost za zdravlje ljudi

Tehnološke veštine

- Pravilno upotrebiti i tumačiti statistiku za naučna saznanja o zdravlju i zdravstvu
- Predlagati, sprovoditi, i koristiti jednostavnu studiju zdravstvenih problema
- Primeniti procedure državnog zdravstvenog nadzora, zaštite zdravlja na radu, sprečavanju zagađenja životne sredine
- Proceniti prioritete zdravstvene politike
- Orjentisati se u sistemu zdravstvenih usluga
- Upotrebiti osnovne metode zdravstvenog menadžmenta

Mogućnosti zaposlenja

- Državna služba (zavodi za javno zdravlje - vršenje državnog zdravstvenog nadzora, ministarstva, zavodi za zaštitu životne sredine, socijalna sfera)
- Zdravstvo: osiguranje kontrole kvaliteta, bolnice (bolnička higijena, nadzor i uvođenje sistema kvaliteta), druge zdravstvene opreme
- Privatni sektor (zaštita zdravlja na radu, farmaceutske firme, kao i mnogi drugi)

Način studiranja

- Predavanja, vežbe
- Samostalno učenje, pisanje eseja
- Materiali:
<http://rusnak.truni.sk/prednasky/historia/index.html> , plus zakoni R. Slovačke, internet
- Završetak: pismeni i usmeni ispit